

Wyjątkowość krakowskich zabytków – scenariusz lekcji

GRUPA DOCELOWA: uczniowie szkół ponadpodstawowych

METODA: a) mini-wykład połączony z prezentacją multimedialną „Wyjątkowość krakowskich zabytków”; b) rozmowa nauczająca; c) dyskusja kierowana.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: a) prezentacja multimedialna „Wyjątkowość krakowskich zabytków”; b) komputer, rzutnik, ekran.

CZAS TRWANIA ZAJĘĆ: jedna godzina lekcyjna

OGÓLNY CEL ZAJĘĆ. Po zakończeniu zajęć uczeń powinien umieć wyjaśnić, z czego wynika narodowy charakter odnowy zabytków Krakowa

SZCZEGÓŁOWY CEL ZAJĘĆ. Po zakończeniu zajęć uczeń powinien:

a) umieć przyporządkować najważniejsze krakowskie zabytki do

odpowiednich stylów architektonicznych oraz (w zależności od poziomu kształcenia) uzasadnić swą wypowiedź.

LITERATURA DLA PROWADZĄCEGO ZAJĘCIA: *Encyklopedia Krakowa*, Warszawa–Kraków 2000; Michał Rożek, *Urbs celeberrima. Przewodnik po zabytkach Krakowa*, Kraków 2006; Jacek Purchla, *Kraków w Europie Środka*, Kraków 2000 [i późniejsze wydania]; Bogusław Krasnowolski, *Odnowa zabytków Krakowa. Geneza, cele, osiągnięcia, zamierzenia*, Kraków 2004 (rozdział: „Rola Krakowa w kulturze Polski i Europy”).

TOK ZAJĘĆ

UWAGI DO TREŚCI KSZTAŁCENIA I ZAWARTOŚCI PREZENTACJI MULTIMEDIALNEJ

1. ODNOWA ZABYTEKÓW KRAKOWA JAKO DZIEŁO NARODOWE

- *prezentacja multimedialna / mini-wykład*: w ramach wprowadzenia do tematu zajęć prowadzący informuje o pochodzących z budżetu państwa środkach, z których finansowana jest odnowa zabytków Krakowa w ramach patronatu Prezydenta RP i współdziałania Parlamentu RP.

Od 1990 roku patronat nad odnową zabytków Krakowa sprawuje każdorazowy Prezydent RP. Wyrazem tego patronatu jest przekazywanie za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP dotacji budżetowej na Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa. Zgodnie z ustawą o NFRZK z 1985 roku, jedynym dysponentem Funduszu jest Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa. W latach 2008–2011 wysokości dotacji budżetowej do NFRZK wynosiła co roku 42 mln zł.

2. CIĄGŁOŚĆ HISTORYCZNA

- *prezentacja multimedialna / dyskusja kierowana*: ustalenie miejsca, w którym odbywają się zajęcia, na mapie lotniczej Krakowa;
- *dyskusja kierowana*: zainicjowanie dyskusji, który krakowski zabytek jest najstarszy, wskazanie ich lokalizacji na mapie;
- *prezentacja multimedialna / mini-wykład*: kopiec Krakusa i kopiec Wandy jako najstarsze zabytki Krakowa, konstrukcja kopców i ich rola w wyznaczaniu kalendarza prehistorycznych mieszkańców okolic Krakowa;

Zabytki Krakowa są świadectwem ciągłości historycznej nawiązywania się kultury osadniczej od prehistorii do współczesności. Najstarszymi krakowskimi zabytkami są kopce: Wandy i Krakusa. Najmłodszym zabytkiem Krakowa jest układ urbanistyczny części Nowej Huty wpisany do rejestru zabytków i podlegający ochronie prawnej (na zdjęciu budynek administracyjny dawnej Huty Lenina; stan na grudzień 2011 roku).

- *dyskusja kierowana*: zainicjowanie dyskusji, który krakowski zabytek jest najmłodszy i wskazanie jego lokalizacji na mapie;
- *podsumowanie*: wprowadzenie i wytłumaczenie terminu „ciągłość historyczna”

3. AUTENTYZM

- *prezentacja multimedialna / dyskusja kierowana*: przedstawienie pary zdjęć śródmieścia Warszawy, Gdańska, Wrocławia pokazujących ich stan zachowania w 1945 roku i współcześnie; ukierunkowanie dyskusji na wpływ II wojny światowej na zachowanie autentyzmu zabytków największych miast Polskich (odbudowa zabytków czy odnowa).

Kraków zachował swą substancję zabytkową w stanie praktycznie nienaruszonym. Ciągłość historyczna nawarstwień kulturowych, której odbiciem jest architektura i układ urbanistyczny centrum miasta, nie została przerwana. Zabytki Krakowa pozostały autentyczne w odróżnieniu od śródmiejskiej zabudowy innych ważnych ośrodków miejskich na ziemiach polskich.

4. MIEJSCE W HISTORII POLSKI

- *prezentacja multimedialna / mini-wykład*: przedstawienie wybranych zabytków Krakowa o randze narodowej wraz z uzasadnieniem ich miejsca w historii Polski (zabytki wzgórza wawelskiego: grot włóczni św. Maurycego, miejsce koronacji, siedziba i nekropolia polskich władców, sanktuarium św. Stanisława; klasztor w Tyńcu: najstarszy ośrodek monastyczny na ziemiach polskich; Uniwersytet Krakowski: najstarsza polska szkoła wyższa, ważne postaci związane z uczelnią; Rynek Główny: hołd pruski, przysięga Kościuszki).

5. REPREZENTACJA WSZYSTKICH STYLÓW ARCHITEKTONICZNYCH, POZIOM ARTYSTYCZNY

- *prezentacja multimedialna / mini-wykład*: w czasie prezentacji poszczególnych zabytków według kolejności stylów architektonicznych należy zwrócić uwagę na cechy charakterystyczne właściwe danym stylom i na wysoki artystycznie poziom ich wykonania.

Zabytki Krakowa reprezentują najwybitniejsze przykłady wszystkich stylów architektonicznych i artystycznych obecnych na ziemiach polskich. Styl romański (przykłady w kolejności pojawiania się na prezentacji: kościół św. Andrzeja, Najświętszego Salwatora na Zwierzyńcu, św. Wojciecha, św. Benedykta na Wzgórzu Lasoty); styl gotycki (przykłady w kolejności pojawiania się na prezentacji: kościół Mariacki, Bożego Ciała, św. Katarzyny, św. Krzyża, św. Marka, św. Barbary); styl renesansowy (przykłady w kolejności pojawiania się na prezentacji: kaplica Zygmuntowska w katedrze na Wawelu, dziedziniec arkadowy Wawelu, Pałac Biskupa Erazma Ciołka przy ul. Kanoniczej 17, Sukiennice, kaplica Myszkowskich w kościele Dominikanów); styl barokowy (przykłady w kolejności pojawiania się na prezentacji: kościół św. św. Piotra i Pawła, św. Anny, Przemienienia Pańskiego (Pijarów), Karmelitów na Piasku, Michała Archanioła i św. Stanisława (Paulinów na Piasku); styl klasycystyczny (przykłady w kolejności pojawiania się na prezentacji: Collegium Kołłątaja UJ, Klinika Chirurgii UJ przy ul. Kopernika 40, Theatrum Anatomicum UJ przy ul. Kopernika 12); pozostałe style XIX i XX wieku (przykłady w kolejności pojawiania się na prezentacji: Collegium Novum UJ, Biblioteka Jagiellońska,

Dom Feniksa na Rynku Głównym, biurowiec Komunalnej Kasy Oszczędności na pl. Szczepańskim 5, budynek administracyjny dawnej Huty Lenina w Nowej Hucie.

6. REKAPITULACJA

- *dyskusja kierowana*: hasłowe przypomnienie nauczanych treści w rozmowie z grupą.

Niniejszy scenariusz wraz z prezentacją multimedialną przeznaczony jest do bezpłatnego wykorzystania w trakcie zajęć szkolnych i pozaszkolnych.